

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: **Fenomén reliktní hranice a jej vliv na religiozitu obyvatelstva a sakrální krajinu Manětínska**

Autor práce: **Bc. Jaroslav Bačo**

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Cílem práce je výzkum vlivu reliktní hranice na religiozitu a sakrální krajinu. Samotné téma je přiměřené pro diplomovou práci, zpočátku mi připadala trochu problematická mikroregionální volba výzkumu jen ve dvou obcích - Manětín a Nečtiny, neboť obě obce se nacházejí při krajských hranicích a vývoj religiozity i stav sakrální krajiny spoluovlivňuje periferní poloha. Po přečtení této verze práce uznávám, že diplomant se i s tímto problémem dobře vyrovnal. Svůj výzkum vhodně zaměřil tak, že dokázal podchytit podstatné rozdíly mezi oběma zkoumanými sídly i důležité aspekty sakrální krajiny. Dobře jsou také podchyceny další vlivy, které způsobují popsané rozdíly a představené výsledky nejsou podány černobíle.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

V části 2. Teoreticko-metodologické východiska práce jsou celkem dobře a čtivě rozebrány pojmy a teorie, důležité pro zpracování tématu, v další analytické části i ve strnutí práce jsou výsledky diskutovány a srovnávány.

Pro pochopení specifičnosti oblasti je v práci vhodně vložena geografická charakteristika s podrobným historickým popisem. Zde mám drobné připomínky, v části popisující Manětín jsou zařazeny informace vztahující se k Nečtinám (str. 34, čtvrtý odstavec). Podrobněji pak mohl být popsán vývoj území během druhé světové války a období 1945 až 1989. Na sakrálních objektech v krajině se hodně podepsal způsob zemědělského využívání krajiny.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Dobře a srozumitelně je zpracována metodika práce. Hlavní použitou metodou je metoda polostrukturovaných rozhovorů, která je pro výzkum religiozity vhodná. Diplomant podrobně charakterizuje skupiny vybraných respondentů. Bylo provedeno šest rozhovorů celkem s devíti respondenty. Vhodně je zvolen výběr respondentů, kontroverzní názory některých respondentů byly doplněny názory jiných. Výpovědi tak ukazují reálný obraz regionu.

Kvalitativnímu výzkumu předcházela základní analýza zdrojů, především webových stránek obou obcí, a terénní výzkum sakrálních objektů v území. To dalo diplomantovi možnost reagovat konstruktivně na odpovědi respondentů a doplnit tak pohled na celou problematiku.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Analytická část práce je založena především na strukturovaných rozhovorech. Diplomant většinou nejprve doslovně cituje odpověď respondenta, a pak tuto rozebírá a diskutuje s dalšími zjištěními či výpověďmi jiných respondentů. Výzkum religiozity je tak opřen o šest rozhovorů, jsou zastoupeny všechny skupiny, které mají vliv na rozšíření katolické víry v regionu. Diplomant výzkum rozdělil do oblastí, týkajících se religiozity a obyvatel obecně, vztahu členů farnosti a ostatních obyvatel, církevních aktivit v regionu, vlivu starostů obcí na religiozitu v obci a obecnější otázky religiozity a pohraničí. Tímto získal realistický pohled na religiozitu v mikroregionu i na rozdíly v obou sledovaných sídlech. Za důležité považují, že do výsledku analýzy jsou zahrnuty všechny podstatné vlivy na současnou religiozitu mikroregionu a není přespříliš zvýrazňován vliv reliktní etnické hranice.

Výzkum sakrální krajiny, založený na terénním výzkumu, je představen stručným popisem historie a současného využití sakrálních objektů a na zpracování mapového výstupu. Popisované objekty mohly být zřetelněji klasifikovány podle současného využití, a hlavně, protože se jedná o geografickou práci, mohl být zpracován kvalitnější kartografický výstup, který by jistě tuto práci ještě více zhodnotil.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

V závěru práce jsou zpracovány odpovědi na otázky uvedené v úvodu a rozebírané v analytické části. Jsou zde shrnuty všechny podstatné poznatky získané studiem pramenů, pomocí strukturovaných rozhovorů s respondenty i terénním šetřením. Cíle práce tak byly naplněny.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Komentář (*vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.*)

Z hlediska formální úpravy mám drobné připomínky k některým nejasným vyjádřením, např. na str. 33 – „Mesto Manětín sa nachádza v severnej časti okresu Plzeň-sever a od tohto mesta je vzdialené severozápadne 29 km.“, str. 73 – „Kostol sv. Jana Křtitele (Manětín) – farný kostol a jediný, v ktorom sa konajú každú nedeľu bohoslužby, je opravený a v dobrom stave. V jeho tesnej blízkosti sa taktiež nachádza opravená fara a pekný, udržiavaný areál.“ – areál zámku.

Dále doslovné citace výpovědí respondentů mohly být uvedeny autenticky v původním jazyku – češtině. Mapové výstupy pak mohly být kartograficky lépe zpracovány.

3. Souhrn**Celkové zhodnocení práce** (*vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.*)

Téma práce je zajímavé, přínosem je především detailní pohled na některé problémy, se kterými se setkáváme na českém periferním venkově. Dále jsou dobře popsány specifika a současný stav území,

nacházejícího se na reliktní etnické hranici, a které kromě úpadku v letech 1948 – 1989 prožilo velké zvraty i v období 1938 - 1948. Diplomat přichází také s poměrně novými názory, například, že religiozita zkoumaného území o deset let napřed než jinde v Česku, že v regionu se vyskytuje vysoký počet konvertitů nebo křty dětí, jejichž rodiče nejsou křesťané. Toto by bylo vhodné ověřit dalším výzkumem.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

1. Proč považujete zkoumané území za pohraniční region?
2. Vysvětlete, proč je religiozita zkoumaného území o deset let napřed než jinde v Česku. Jde o jakési znovu nalezení víry, když uvádíte, že v regionu se vyskytuje „vysoký počet konvertitů, křty dětí, jejichž rodiče nejsou křesťané a podobně“, nebo to myslíte jinak?
3. Jaká část zkoumaných sakrálních objektů je využívána pro církevní účely?
4. Má nějaké nevýhody to, že dříve sakrální objekty se dnes využívají jen pro necírkevní účely?

Datum: 12. ledna 2021

Autor posudku: doc. RNDr. Marie Novotná, CSc.

Podpis: